

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

„Cauză națională, nu confesională”.

Primim dela un distins membru al clerului nostru
din Arhidieceză articolul de mai jos.

(†) Tot mai mult se dă pe față
cauza nenorocită a Hajdudorogh-ului,
pe care o viclenie ne mai pomenită
în istoria bisericii noastre, a făcut o
drept o catastrofă pentru cauza uni-
rii bisericii române. Tot mai mult
iese la iveală, că nu interese bise-
ricești, ci interese politice au creat
aceasta.

Pentru noi nu e vr'o noutate
desvălirea acestui fapt. Toți oamenii
noștri înțelegători știu astăzi, că așa
este. Păcatul cel mare al no-
stru a fost că nu s'a aplicat la
timp maxima înțelepciunii: „*prin-
cipiis obsta, sero medicina pa-
ratur*,” ci ori au tăcut, ori au esi-
tat, ori s'au arătat a se bucura de
înființarea „unei nouă episcopii.”

Cea ce e nou pentru noi e nu-
mai împrejurarea, că înșiși catolicii
mărturisesc acum, că episcopia Haj-
dudorogh-ului e „*causă națională,
și nu confesională*.” Catolicii aceia
o mărturisesc, cari ei înșiși sunt
complicii guvernului în plâsmuirea
întregii chestii, și ei înșiși sunt, cari
ne-au adus pe noi, și biserica no-
astră, în impasul, în care ne sbatem.

Șovinismul catolicilor maghiari
e de mult cunoscut, și numai cei
ce ar trebui să privegheze asupra
intereselor noastre par a nu observa
din destul, păcatul acesta, care e
cu atât mai respingător, cu cât se
ascunde în haina catolicismului.

Felul cum tratează ei cu tot ce
e românesc tradează ura lor avană,
care nu se poate admite într'o inimă
cu adevărat creștinească. Purtarea
lor cu clericii români din Oradea
mare, apoi șovinismul renegăților,
ce cochetează cu rebelii dela Mun-
kács, face dovadă peste ori ce în-
doială.

Dar în cazul concret al Epis-
copiei nenorocitului Hajdudorogh
pân' acum ne-au cam lipsit probele.
Vine însă un organ eminent ca-
tolic maghiar, ca să ni-le dea. Este
„*Egyházi Közlöny*” (Monitorul Bi-
sericesc) din Budapesta, care în nu-
mărul 18 dela 2 Maiu a. c. face,
într'un articol de polemie cu calvi-
niștii maghiari, prețioase mărturisiri,
cari ținem să le ficsăm, ca să se
știe în cercuri cât mai largi.

Întâiu țintuim aici o mărturi-
sire de ordin general, bună pentru
a deschide ochii tuturor asupra șo-
vinismului catolic:

„Astăzi — zice „*Egyh. Közl.*”, din 10
milioane de Maghiari $\frac{7}{10}$ milioane sunt
catolici. Și numai numărul maghiarilor
catolici se sporește. *Scolile și bisericile
catolice se maghiarisează*; dar nu se
maghiarisează evangeliicii luterani de limbă
germană și slovacă; nu se maghiarisează
reformații de limbă germană. Iar refor-
mații de limbă maghiară scad pentru im-
pedecarea artificială a sporului natural, ce
se practică la ei...”

Iată catolicul maghiar. El nu
se laudă cu o moralitate mai mare,
cu o desvoltare mai sănătoasă a
poporului, ci cu maghiarisarea, cu
sporirea artificială a maghiarilor —
prin *maghiarisarea școlilor și a
bisericilor*.

Fiindcă superintendenții și pro-
topopii calvini cer plăți mai mari
dela stat — și la asta li-s'a deștep-
tat pofta după crearea și dotarea,
din partea statului, a episcopiei ma-
ghiare, vine „*Egyházi Közlöny*”
să-și arete astfel indignarea sa sin-
ceră:

„... Tocmai în *interesul limbii ma-
ghiare și a maghiarismului*, după o
luptă îndelungată, se înființează episcopia
maghiară gr. cat. dela Hajdudorogh. Ca
să se poată înființa, guvernul maghiar,
*considerând scopul de mare importanță
al rasei, limbii și națiunii maghiare*,
a luat asupra sa dotarea episcopului și
canonicilor din Hajdudorogh. („... a ma-
gyar kormány e nagyfontosságú magyar
faji, nyelvi és nemzeti célra való tekin-
tettel elvállalta a hajdudoroghi püspök és

a kanonokok dotaciojat.”). Asiguran-
d pe seama episcopului 60,000, pe a canonicilor
câte 8000 cor. din cassa statului. Guvernul
a legat în aeeasta privință o convențiune
cu Scaunul roman. De aci au căpătat
poftă superintendenții reformați. Și ei cer
pentru sine câte 60,000 cor. dotațiune dela
stat, pentru protopopii lor câte 8000 cor.,
protestanții — de amândouă confesiunile
în conferența lor comună, ținută deunăzi
în aceasta cauză, au hotărît că vor așterne
guvernului o adresă în acest scop.”

„N'avem nimic de zis la aceasta —
continuă „*Egyh. K.*” N'am avut nimic
contra nici până acum, când a fost vorba
de a îmbunătăți plata predicatorilor re-
formați sau a li-se da alte subvențiuni dela
stat, deși aceste au trecut binișor peste
măsura, ce le-ar compete în proporție cu
celelalte confesiuni. Ba și noi zicem, de
statul confesiunilor protestante cât de mari
îmbunătățiri de plată, și cât de mari sub-
venții, dacă nu li-e destulă nici subvențiunea
de până acum, esagerat de mare. Dar nu
putem admite, că ar fi cuviincios, ca la
aceasta constrângere la aceasta „*pumpă-
lire*” a statului, să folosească drept pretext
dotațiunea episcopiei greco-catolice din
Hajdudorogh, *această mare cauză națio-
nală*, pentru care fiecare bun *patriot
maghiar* jertfește bucuros. Numai chiar
acești patrioți protestanți se smintesc de
aceasta și nu-s dispuși să se împace cu
ea, decât cu condiția, să capete și superin-
tendenții și protopopii lor dotația vlădicului
și a canonicilor din Hajdudorogh.”

„Această procedură nu o putem evali-
fica decât, ca o lipsă de tact, nici nu față
cu biserica romano-catolică, *ci față cu
sentimentele de rasă, de limbă și națio-
nale ale maghiarimei*.

„Cu adevărat mare cinism se cere,
ca *dintr'o cauză națională*, să pornești
a formula astfel de pretensiuni.

„De altfel în anul trecut, când au pus
chestiunea în conventul reformat de dincolo
de Dunăre, tocmai contele Tisza István,
curatorul suprem, a fost cel-ce i-a făcut
atenți să nu se atingă de chestiune, fiind
o cauză națională nu confesională.
Inzestrarea dela stat a acelei episcopii se
reduce la *motive naționale, pentru-că
altfel acest mare scop național nu
s'ar fi putut realiza*”.

Credem, că e destul pentru a
învedera, că acum și catolicii, com-
plicii lui Jeszenszky în chestia Haj-

dudorogh-ului, recunosc, că sf. Scaun a fost angajat nu pentru o cauză de credință și de mântuirea sufletelor, ci pentru o simplă trăsătură a politiceii de maghiarizare.

E timpul deci să ne deschidem ochii; să ne retragem dela toată cooperarea cu acest fel de „catolici“, dacă vrem să nu ne scoată ei cu rușine, așa cum ne-au scos clericii din Orade și din Munkács.

Ce pretind dela guvern nemeșii ardeleni. Intr'o ședință a sindicatului agricol maghiar (Országos magyar gazdaegyesület) din Budapesta au avut loc discuții de mare însemnătate. Conte Ștefan Bethlen cunoscutul șampion al nemeșilor din Ardeal și Sandor József secretarul reuniunii culturale Emke au făcut cunoscute pretensiunile ungarilor din Ardeal adresate guvernului. Conte Bethlen a cerut:

1. Guvernul să aranjeze în Ardeal pe cale legislativă chestia moșiilor ungurești astfel, pe cum o face aceasta guvernul prusiac din Posen și anume: să aranjeze datoriilor moșiilor ungurești și să se îngrijască, ca acele moșii să rămână în o mână, ori să se folosească exclusiv spre scopuri de colonizare.

2. Guvernul să înființeze pe pământul ardelenesc cât mai multe fidei comise a pământurilor mari (cari să nu se poată vinde nici odată).

3. Intrucât statul ar încuviința vinderea moșiilor de stat, fundamentale, ori legate pe Alföld, să îndatorească pe vânzători, a cumpăra în Ardeal teritorii de păduri tăiate, designate spre acest scop, după o consfătuire prealabilă, de comisiunea competentă.

4. Politica de colonizări trebuie urmată cu toată rigoarea. Spre scopul acesta sunt a se lua în budgetul țării an de an câte 10 milioane cor. Parcelările particularilor în Ardeal trebuie puse sub controlul statului. Plusul populațiunii Săcuimii precum și împărțirea din cale afară în pământuri mărunte ce se obicinuște în săcuime, sunt a se aranja pe cale legislativă astfel, ca să se stabilească în săcuime dreptul ereditar exclusiv pentru întâiul născut. Ceialalți sunt a se coloniza, a se investi cu jumătăți de pământ colonial, în locul unde crede comisia respectivă, că li-să reclame lipsa. Suboficerii să nu mai fie retribuiți cu penzie, ci cu pământ, și aplicați ca coloniști printre români.

5. Pe baza acestor informative să elaboreze guvernul un proiect de lege, pe care să-l prezinte Camerei în termenul cel mai scurt.

La chestie a luat cuvântul și Sándor József, secretarul general al Emkei, care a zis, că chestia pretensiunilor nemeșesti după știința lui e numai chestie de bani. Guvernul e cu toată bunăvoința față de ei, dar nu are mijloacele necesare, prin cari le-ar putea acum ajuta. Spune, că băncile ungurești nu pot concura cu băncile săsești și Albina, cari prin ușurința împrumuturilor au ridicat valoarea pământului în multe locuri la dublu și triplu. E împotriva importului de săcui din Săcuime, deoarece nici acolo nu sunt brațele muncitoare suficiente și mai bucuros ar coloniza ungurii emigrați în România și America. În legătură cu propunerile contelui Bethlen, pretinde, ca guvernul să aranjeze și chestia industrializării maghiare a Ardealului, ca să nu pătească în urmă, cum au pățit nemții din Posen, cari desmoștenind pe poloni, aceștia au învățat meșteșugurile și azi ei dominesc orașele.

Cu un cuvânt bani și stăpânire cer

nemeșii pe seama lor, muncă și robie pe seama bieților români. Cum a fost înainte de 48... A paraszté a dolog én magyar nemes vagyok.

Din pașalicul Sătmarului. Documente prețioase.

Tineretul gr. cat. român din comuna Szamosdob (comitatul Sătmarului) a cerut dela oficiul pretorial din Csenger încuviințarea unei petreceri populare, cu adausul că venitul curat va fi întrebuințat pentru petruirea comunei. Pretorele Inăncsi a încuviințat petrecerea pe ziua de 28 Aprilie. În 21 Aprilie însă comitetul aranjator a primit prin antistia comunală următoarea scrisoare dela Domnul solgăbirău, pe care o publicăm în traducere după o foaie maghiară din Budapesta, ca să rămână de document:

1310/1913. Lui Alexandru Szabó și soții, locuitori în Szamosdob, în cauza cererii pentru încuviințarea petrecerei. Decis. Incuviințarea dată lui Alexandru Szabó și soților pentru aranjarea unei petreceri în Szamosdob o revoc, respective opresc petrecerea pentru că cu ocaziunea vizitații școlare făcută de Dl vicar gr. cat. maghiar, ca inspector suprem confesional, în 11 Aprilie 1913 în Szamosdob, indivizi, cari nu au putut fi eruati, dar la tot cazul gr. catolicii, au provocat un scandal atât de mare și au avut o tânăută așa de antipatriotică, care nu poate fi privită de nici o autoritate publică cu indiferență, prin urmare indivizi, aparținători acelei biserici unite nu sunt vrednici să aranjeze petreceri, nici chiar spre scopuri de binefacere, care în definitiv e numai un pretext de petrecere din care comuna nu ar avea nice un folos și numai feciorii greco-catolici.

FOIȚA.

La zece Maiu.

In drum spre Sinaia.

Cei vre-o cincizeci de inși, câți ne hoțărîm a merge la 10 Maiu la București, în dimineața aceea, eram oameni de toate condițiile — preoți, învățători, plugari, aproape toți din Blaj și jurul Blajului. Puțini au mai fost dintre noi în București, Aceștia au și exploatat apoi situația neștiinței celorlalți, cât numai le era posibil. Încă nici nu se puse trenul în mișcare și ne adunară grupuri în jurul lor, ca să ne spună multele minuni, câte se puteau spune, fără a desconsidera din cale afară credulitatea noastră. Neroc că dela o vreme, regiunile prin care ne purta trenul, începură a fi tot mai atrăgătoare, coline verzi, păduri, o cultură deosebită a locului ne chema la ferestrii. Mai ales plugarii nostri priveau cu o admirație mare la bogatele roduri, ce năvăleau din pământ primăvara în luna lui Maiu. Era așa o zi cu soare și atâta frumusețe era în natură, încât pe un moment tăcurăm toți, ca să ne putem cu atât mai mult desfăta în podoaba strălucitoare de afară.

E interesantă țărișoara aceasta a noastră! Celce nu trăește aici crede, că mai frumoasă și binecuvântată țară ca Ardealul pe rotogolul pământului nu e. Noi, cari ne culcăm și ne sculăm cu dealurile, pădurile, rîurile, satele, oameni și celealalte, câte le vedem zilnic în jurul nost, în minte, nu observăm nimic extraordinar în toate câte le amintesc străinii în scrierile lor. Suntem ca și pasărea, care nu e încântată de glasul, cu care încântă pe alții. Adevărul e și aci la mijloc. Ardealul e o țărișoară de fapt foarte frumoasă pe unde e, și mai e și așa mai la modru, pe unde nu e. Avem păduri, rîuri, văi, poeni, câmpii înflorate, dar avem apoi și surpături, dealuri sterpe, coaste spintecate, păduri nimicite, poezie sfărmată și toate câte în lumea aceasta încap, lângă o altă, frumosul cu urtul, umbra cu arșița de soare, apa rîului cristalin și bălțile și alte multele, câte te surprind la fiecare pas într'o țară deranjată cum e Ardealul. Căci situația aceasta este a se atribui unei deranjări generale, de care suferă țărișoara noastră. Încă geme sârmana sub blăstămul istoriei ei atât de viroase. Oameni răi s'au încuibat în inima ei, cari n'au înțeles acest picior de plaiu, care le-a dat adăpostul și pâinea. Secole nu vor fi de ajuns, ca să se șteargă urmele unei stăpâniri de jaf și exploatare, care a dăinuit atâta timp aicea. Nimit-au și floarea, ce pe aici colo mai rămasă ca martoră a altor vremi și stors-au și din

năsipul pământului grăsimă, ce credeau, că o are.

Așa a rămas apoi Ardealul nost, ca o casă frumoasă din depărtare, cu o structură arhitectonică neexceptionabilă, cu încăperi multe, dar deșarte și neglijate.

Norocul nost, că nu e pretotindenea așa. Îndată ce trenul apucă pe valea Târnavei în sus, suntem într'altă lume. Locul e îngrijit, văile ferecate în alviile lor, pădurile acoper locurile sterpe și bălțile sunt scurse. Se simte omul, care prețuește podoaba și bogăția, ce se coboară din cer, care e stăpân al pământului și nu jefuitorul aceluia.

Ce frumoasă e valea aceasta!

La picioarele noastre unde albastre cliposesc din sălciișul des, ce șerpuia pe cursul rîului de-alungul. Delnițe mărunte se coboară de sub dealurile împădurite până jos în șesul de-o palmă de lângă râu. Tot e ca o grădină frumoasă. Se vede mâna omului cuminte, a omului cumpătat, rob de bogăția pământului și frumusețile naturii. Satele de abia se arată de pădurea deasă de arbori și pomi, în care sunt cufundate. Orașele se ridică repede din sânul îngust al câte unei văi. Când se lărgește pe un ruiement orizontul apar pe un vârf de deal minele uriașe ale unei cetăți — Sighișoara. Și apoi iarăși trebuie să dăm de o pustie în șinutul Hașfalăului. După plimbarea delicioasă ce o am făcut-o până aci, reapar din nou

Transgresiunea aceasta a credincioșilor bisericești gr. cat. prin care au zădărnicit funcțiunea oficioasă a unui angajat bisericesc silește oficiul administrativ, ca permisiunea dată mai înainte să o revoace, fiind suplicanții gr. catolici, ba în urma scandalului provocat de gr. catolici timp îndelungat nici nu va da nici o încuviințare. Avizez prin aceasta pe Alesandru Szabo și soții lui din Sámosdob, că împotriva acestui deciu nu au dreptul de a recura. Antistia comunală din Számosdob o încunoștințez de asemenea, ca să publice în comună, că indivizii gr. catolici în decurs de un an nici să nu ceară permisiuni de petreceri, pentru că nu li-să va da, iar antistia comunală o îndrum ca să nu mai recomande în zădar astfel de cereri, și pe cele cari le-a încuviințat să le oprească.

E instructivă opreliște nu-i vorbă.

Corespondințe.

Dela izvoarele Crișului repede.

Impărțirea congruei. — Soartea școlilor. — Copii fără învățătură. — Iar primăvară frumoasă. (Fine.)

În decursul sf. misiuni a sosit știrea îmbucurătoare despre sosirea congruei pe sem. I a anului 1913. A fost și aceasta o veste de bucurie pentru preoți, cari s'au bucurat mai ales când un preot din tract le-a spus, că la Blaj se ocupă oamenii cu ideea ca pe viitor să se trimeată chitanțele direct din partea fiecărui preot și astfel fiecare preot să poată ajunge mai curând la bani. Ar fi întru adevăr o norocoasă învoire, a cărei foloase numai acela le știe prețui, care a avut să aștepte câte 5—6 săptămâni după bani din simplul motiv că în chitanța

cutării contrate s'a strecurat o greșală — și din alte motive. Si ar fi o norocoasă hotărâre și pentru cei din centru, simpli fiindându-se mult administrația și procedura oficioasă privitoare la congruă.

Soartea școlilor a fost de asemenea obiect de discuție între preoți — în timpul liber la masă. Crețele ivite pe fruntea câte unui preot la punerea în discuție a acestei chestii, arăta îndeajuns nesiguranța viitorului. Toți așteptăm cu multă nerăbdare îndrumările binevoitoare ale mai marilor, cari știm bine că ni-se vor da îndată după sancționarea noii legi de salarizare a învățătorilor. Atunci se va decide apoi: soartea școlilor și prin ele — soartea neamului.

S'a surlat la sinodul de estimp și o altă chestie, care a rămas deocamdată deschisă: a copiilor cari rămân fără învățătură. Un preot a propus să se introducă sistemul de a împărți pruncii de școală în parohiile mai mari în două grupe, așa, că unora să li se propună înainte de amiază, iar celei-alte grupe după amiază. Astfel apoi fiecare prunc ar încăpea în școală — iar învățătorul în același timp de studiu ar putea da instrucția necesară și pentru 140 de școlari. S'ar rezolva în chipul acesta și chestia celei de a doua sală de învățământ pentru parohiile mari, dar sărace. — E o chestie, care merită să fie discutată, cu toate că eu cred că rezolvarea propusă de numitul preot nu e admisibilă, pentru că cu greu cred să admită legea, — și principiile pedagogiei — 140 de elevi pentru un învățător — chiar și în forma bifurcațiunii propuse.

Când s'au început misiunile, a fost vreme iernatică, cu zăpadă, cu ploaie și cu vânt! Rând pe rând cerul s'a deschis —

așa încât la sfârșit a fost o preafrumoasă primăvară. Pare că și natura a lucrat paralel cu lucrările sfințelor misiuni. Pentru câți dintre noi n'a fost starea sufletească asemenea unei ierni cu vântul și zăpada și ploaia păcatelor — și câți dintre noi nu sunt, pentru cari sfințele misiuni a făcut să răsară soarele nădejzii, care prin razele adevăratei pocăințe a topit viforul scâmbelilor și a păcatelor — și a făcut să se ivească în sufletele noastre — primăvara împăcării cu Dumnezeu!...

— s. p. —

Sinod împreună cu misiuni sacre în Hășmaș.

(Turda.)

Fericit e omul în capul căruia s'a zămislit ideea sacrelor misiuni.

Prilej mai acomodat de a te război publice cu păcatul nici nu se poate da altundeva decât la misiuni.

Mulțimea preoților, solemnitatea serviciului dumnezeesc, predicile bine chibzuite, învioră inima tare, deșteaptă aversiunea dela păcat și trezește iubirea de Dumnezeu, de biserică și de adevăr.

Am participat la multe misiuni sacre, și spun sincer, că aproape în tot decursul acestor misiuni, ochii mi s'a scaldat în lacrimi văzând cum sutele ba și miile de credincioși, lasă plugul și câmpul pe 2—3 zile și aleargă cu grabă la locul de rugă.

Sf. Petru primid darul Spiritului sfânt a pășit în public și la prima predică a câștigat 3000 de oameni. Misionarii de azi ajutați de același sf. Spirit oare să nu recâștige sufletele căzute?

Ba da! Și de o mie de ori da! am văzut însu-mi inimi zăvorite de păcate

dealurile sterpe, surpăturile roșii și dogoreala zilei fără mișcarea adietoare a frunzelor pădurii. — Ce admirabil s'ar putea scrie istoria stăpânirii din trecut cu toate ale ei păcate și ticăloșii după ținuturile prin care trecem. Noroc, că pustietatea aceasta de acum e scurtă.

Pe când vine noaptea cu umbrele ei, suntem pe malurile Oltului, cu apele lui tremurătoare. Păduri fără sfârșit ne închid cărarea îngustă, pe care aleargă trenul înainte. Pe crestele vârfurilor de păduri strălucesc picurii de rouă ca mărgăritarele și o răcoare de seara trâmură în văzduhul senin de afară.

În întunerecul, pe care îl mărește frunzișul des de alături, simțim fiorul ușor ce ne cuprinde pe neașteptat. Poate aerul răcoros, ori strimtoarea aceasta, dar a fost pentru noi o mare recreare, când din aceasta atmosferă întunecată am eșit pe largă câmpie a Brașovului....

Când în dimineața celeialalte zile privim pe fereasta vagonului la munții printre cari treceam în drum spre Predeal, era văzduhul sănin cum nu l'am văzut niciodată. Pe deasupra munților cu sutele de vârfuri împădurite, plutea o culoare de un vânt grav.

Ca fermecați stăteam la ferestre cu toți dăpănând fiecare visurile sale la această priveliște răpitoare. Mai era și luna Maiu, regina primăverii și soarele avea o lumină

fragedă, mai era și în dimineața unei zile de o săninătate rară! Și nici o mișcare subțire și frunza atârna moartă la vale, dormind încă somnul dulce al dimineții!

Ne cădea bine aceasta schimbare de perspectivă. Pare că ne-ar fi plictisit pe mai departe valea Târnavei, valea Oltului. E bine să urcăm munții. De satele multe, acățate pe dealuri și ascunse în zavoale suntem sătui. Locul e prea locuit acolo, pământul prea muncit, rîurile ferecate în paturile lor, iar la răspântii mirosul de carbune și lumină electrică ne trezește la prea multul triumf al genului omenească asupra naturii. Să vină munții cu proporțiile lor, ca să simțim ce mici și neînsemnați suntem noi în raport cu grandiositatea, ce se desfășură în jurul nostru. Cât vezi cu ochii tot păduri. Orizontul însuși dispăre în depărtare pe crestele fluturătoare a pădurilor. Un deșert uriaș, în care noi suntem o dungă palidă, ce ne târâm pe valea aceasta în sus. Un suflet de om, o urmă de locuință omenească nu găsim aici. De abia într'un târziu sclipiri de geamuri, vile elegante ne vestesc apropierea de locuri locuite — Predealul.

Suntem pe pământul țării românești. Pe coasta verde de alături în dosul umbrelor de meazăzi și în fața soarelui matutin se așterne Predealul. La aparență ar trebui să vorbim de Predeal după cum vorbim de Brașov, Sinaia, București ori de alte orașe.

Dar în felul cum ni se prezintă e curios. Vile sunt pretotindeni, din toate poenile, de sub brațele frunzelor grele strălucesc câtră noi geamuri, turnuri de tinchea, încolo nimic altceva. Lipsește omul, care să-i dea viață. Adecă oameni sunt ei, dar trecători. Statornic aici nu e decât muntele și căsuliile aceste strălucitoare! Un deșert înfinit și vile mărunte! Ce caracteristică constatare pentru noi, cari punem mai întâi piciorul pe pământul țării românești. Vile și deșerturi! Iarăși o istorie ca la noi în Ardeal. Oameni vechi cari au dispărut fără urmă și noi, cari nu-și află locul în moștenirea acelorora. Un trecut prea îndepărtat și altul prea modern, o mare lipsă de incopiere a evenimentelor, cari s'au petrecut pe pământul acesta binecuvântat.

Pe valea Prahovei la vale, Bușteni. Azuga aceleași lucruri. Câte-o întâmplătoare sclipire de tinchea străfulgeră de pe undeva de alătura, încolo deșertii sunt munții aceștia cu pădurile lor fără margini. Și trenul e parcă pentru munte făcut. Mic, și grăbit alunecă pe șinile serpuitoare cu un sgomot din care se simte bine sunetul prelung al stâncilor dedesupt. Cu o iuteală neobișnuită coborim la vale. Alătura Prahova își cântă cântecele sale, pânăce un gornet adânc ne vestește — Sinaia.

cari în urma sacrelor misiuni au început a iubi pe Dl Hristos.

Misiunile sacre desleagă multe păcate și fărâdelegi ascunse și nemărturisite.

Misiunile sacre îți arată, că omul e numai călător aici pe pământ, și că unica fericire din lume este a „servi lui Dumnezeu“.

Aceste avându-le în vedere preoții tractului Indol, au luat hotărâre în sinodul de toamnă, ca sinoadele de primăvara de aici înainte să fie împreunate cu misiuni. Conform acelei hotărâri sinodul de primăvară din anul acesta s'a împreunat cu misiuni, și s'a ținut la 18 și 19 April în comuna Hășmaș.

S'au ținut 5 predici:

1. Ioan Bucur despre Mărturisire.
2. Nicolae Racovițan „Cuminecare“.
3. Ioan Lucaciu „Păcat“.
4. Longin Corcheș „Cele din urmă ale omului“.

5. Eugen Crișan „Iad“.

S'au spedit și cuminecat circa 800 credincioși. S'a îndeplinit sf. Ungere la 60 morboși. Din contribuiri benevole s'au adunat pentru biserica din Hășmaș 80 cor.

S'a ridicat o preatruomoasă cruce în cimiter într-o aducerea aminte.

Dintre desbaterile sinodale remarc, chestia înființării Reunirilor mariane, și memoriul fraților bienali în cauza cuincuenlelor.

Semnul de Sus al aprobării misiunilor a fost „timpul din caleafară frumos“ în tot decursul misiunilor.

Longin Corcheș.

Ecou.

Din Sălagiu-mare (Bănat).

Nu este sărbătoare ca a sufletului! Și chiar de aceasta ne a învrednicit Dumnezeu să avem parte în zilele din 5—7 Aprilie n., când s'au ținut în comuna noastră frumoase deprinderi spirituale, așa numitele misiuni populare.

În seara de 5 Aprilie, adică Sâmbătă, părintele egumen Leo Man dela mănăstirea Prislopului, în fața unui frumos număr de credincioși, cari s'au adunat în biserica gr. cat. i-și espune scopul venirii sale între noi vorbindu-ne despre s. taină a Euharistiei. Duminecă, după utrenie, după s. Liturgie și la orele 3 p. m. din nou ne-am adăpat la fântâna cu apă vie, ce izvorea de pe buzele părintelui egumen cu atâta foc, cu atâta dragoste și convingere, încât cu ochi împăienjeniți de lacrimile pocăinței aproape toți cei prezenți ne-am prosternut în genuchi, chinuți de dorul fierbinte de a-ne împăca cu Dumnezeu. După aceste a urmat mărturisirea, îndeplinită de 3 preoți, până târziu în noapte, care s'a continuat și ziua următoare către sfârșitul s. Liturgii. În această zi, a Bunevestiri, după utrenie și după priceasnă, neobositul nostru misionar ne-a mai adresat câte o predică plină de

alese învățături, cari au fost succedate de s. cuminecare. — Sălta inima de bucurie văzând, cum inteligenți și țărani, bogați și săraci, tineri și bătrâni, cu evlavie, cu frică și încredere alergau la păharul vieții, ca așa, desbrăcați de hainele întinate ale păcatelor — să urmeze cărările binelui. — Ca cele de pân' aci să fie desăvârșite, fiindu-se s. Liturgie, am alergat cu toții în procesiune la cimitir, care adăpostește sub glia sa rece și nesimțitoare pe cei mai iubiți ai noștri, iar ca mâne-poimâne o se acopere și osâmintele noastre. Aici părintele egumen ne-a ținut o ultimă cuvântare, încoronând cu flori nevesteșite măreața operă de regenerare pentru noi.

Când și pe aceasta cale venim a mulțami misionarului nostru iubit pentru multele osteneți, îndurate spre binele nostru, — sfântă datorință avem a ne întoarce privirea și către aceea persoană, care a pus la cale aceste lucruri edificatoare de suflet.

El a pregătit calea misionarului, ușorând astfel sarcina și contribuind în mod incontestabil la succesul moral al acestuia; el și afară de biserică ne ține conferințe, îndemnându-ne cu cuvântul și cu fapta la tovarășii economice, la măestrii și alte fapte bune; cu iubitul nost paroh: Manasiu Pantea.

E scurt timpul de când ești la noi, Părinte bun, dar bogate în roade și fapte bune, săvârșite cu voință de fer și pașință. Pentru toate aceste știm, că răsplata e la Dumnezeu, una însă tot vei avea: *mângâierea conștiinței omului ce și-a făcut datoria.* — Înainte deci cu cele bune și Dumnezeu să-ți ajute! — În numele credincioșilor recunoscători: N. L.

Reviste.

Diferendul româno-bulgar. Ziarul »Seara« din București publică protocolul dela Petersburg, luat pentru aplanarea diferendului româno-bulgar, așa cum a fost luat în ședința reprezentanților puterilor mari de acolo și cum a fost comunicat guvernului român. Textul e următorul:

S'a hotărât în de comun acord, ca:

1. Orașul Silistra, cu toate întăriturile lui să fie cedat României, împreună cu o fașie de teren de 3 kilometri dela întărituri, adică cu o rază aproximativă de 13 km. din marginea orașului propriu zis. Frontiera viitoare a României va porni de pe Dunăre dela punctul numit Popina, care va face parte din teritoriul român.

2. Având în vedere, că granițele cele mai sigure cari pot despărți două țări, sunt granițele naturale geografice; având în vedere de asemenea, că în ceea ce privește punctul acesta, prin tratatul din 1878 încheiat la Berlin s'a acordat României o porțiune din ținutul Dobrogei, fără garanța posibilității de apărare, se cuvine ca astăzi să se repare nedreptatea din 1878 față de România, prin asigurarea unei frontiere naturale, care va urma culmile delurilor: Babuc, Aflatar și Bezbunar, până la punctul numit Cocargea.

3. Pe de altă parte ținând seamă și de opunerile guvernului bulgar, care din motive de apărare a portului Varna, nu poate să cedeze întregul cuprins al golfului ce se prelungește până la promontoriul Caliacra, frontiera Dobrogei spre Marea Neagră dela punctul numit Cocargea, va trebui să urmeze creasta colinelor Carales și Gârbalac, până la promontoriul Șabla, localitatea cu acelaș nume rămânând însă pe teritor bulgar.

Cătră abonați.

Aflându-ne în pătrarul al doilea al anului, rugăm pe toți cetitorii noștri, cari sunt în restanță cu prețul de abonament, pe anul curent, să binevoiască a-l trimite, căci foaia are multe și mari lipse.

Indeosebi ne îndreptăm rugarea către cei ce sunt în restanță de pe mai mulți ani și îi solicităm să își achite datoria ce au la foaie, ne mai așteptând provocări și urzorii speciali.

Administrația Uniri.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. „Timoteiu Păclișan și soția Ioana din Straja au cumpărat pentru biserica gr. cat. din Dumitria un rând complet de ornate sacre în preț de 96 cor. Tot atunci curatorul Nicolae Oancea din Dumitria ajutat de mai mulți a cumpărat un stichar și un prapor cu totul în preț de 40 cor. Dumnezeu să le răsplătească!“

Pentru fondul ziaristilor. D. Teodor Mihali presidentul clubului parlamentar român a dăruit fondului ziaristilor 4000 cor.

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(20) 7—20

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.

Aranjamente complete pentru hotelurile și scalde.

Sfințirea steagului reuniunii mariane din Blaj. Ziua sfântului mucenic Gheorghe a fost zi de bucurie și înălțare sufletească pentru studenții de pe clasa I—VIII. membrii ai „reuniuni Mariane“ în prezența unui public numeros după sfârșitul liturghiei sa sfințit în catedrală steagul reuniunii, moment de mare însemnătate în viața tinerei reuniuni, înființată acum 3 ani în 1910 7 april. Steagul e de culoarea albastră cu chipul Patroanei a Preacuratei Fecioare. Reuniunea are 186 membrii, o bibliotecă frumoasă cumpărată din daniile binevoale ale membrilor, ține paraclis, ședințe în fiecare lună, aplică toate mijloacele ca din membri ei să fie oameni buni și creștini adevărați. Actul sfințirii la săvârșit părintele Dr. Nicolescu fondatorul reuniunii, arătând rolul credinței, a ideilor religioase, în dezvoltarea caracterului. Cei 7 membri, cari acum sunt 3 ani și au ales de scut protector pe Preacurata Vergură și cei 180 de membrii, cari în ziua de sfântul Gheorghe au azistat la sfințirea steagului, au avut mângâierea să vadă, după modelul celei din Făgăraș și Lugoj înflorind și alte reuniuni aducând studențimea noastră de prin orașe într'unu mănunchiu și ferindu-o de corupțiunea moravurilor. Sperăm că programul ședințelor publice — constituitor de data asta din 9 puncte va cuprinde în sine și piese muzicale de natură religioasă, trezind interesul publicului mai mult față de aceste reuniuni.

Proces monstru. În Tartoc (comitatul Sătmar) o bancă jidoveacă cu numele „Tartolci Népbank Részvénytársaság“ a operat cât se poate de caracteristic pentru împrejurările în cari se află. A luat după împrumuturi dela bieții români câte 180—200 % camătă și când astfel mai multe familii au ajuns la sapă de lemn, le-a cumpărat nenorociților câte un bilet de vapor și i-a expedit în America. A fost un adevărat noroc pentru bietul ținut că un anumit Trautman Beh a denunțat judecătoriei aceste manipulări păcătoase. Doi ani a durat investigația și acum procuratura a pus sub acuză pe directorul Israil Herșcu pentru 1158 de cazuri de uzură și a citat în cazuri 1023 mărtori. Ce folos, că pentru cei nenorociți e indiferent sfârșitul acestui proces?

Creșterea clerului român. „Budapesti Hirlap“ iar ne amenință. De astă dată are cu noi dela Blaj și vorbește pe sus de tot. Constată, că în definitiv nu se va putea reglementa clerul rebel valah, până ce nu se va smulge răul din rădăcină. Seminarul din Blaj e cauza tuturor relelor. Aici să cresc rebelii sub oblăduirea „mitropolitului Mihályi, care e un maghiar renegat și lucră cu circumspecția și viclenia unui șarpe“. Impotriva creșterii clerului român în direcție antipatriotică cere de urgență, „ca seminarele române să se ia sub direcția statului maghiar, iar profesorii să se numească și înainteze numai după un control și o conduită potrivită cu ideea statului național“.

Vom mai ajunge și aceasta, nu-i vorbă, dacă Dumnezeu va lăsa să le crească coarbele până în cer.

Nou avocat. Dr. Sabin Varna avocat aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațională în Huedin (Bánffy-Hunyad) strada Kossuth Lajos Nr. 480 (vis-à-vis de „Vlădeasa“).

Înlesnirea trimerii epistolelor recomandate. Incepând cu 1 Mai epistolele recomandate se pot trimite fără a mai aștepta pela oficiile de postă. Se aruncă simplu, ca ori care altă epistolă în cea dintâi ladă de postă. Spre scopul acesta oficiul postal pune în circulație cuverte încadrate în roșu cu mărci de 16 resp. de 35 fileri. Cuvertele se vând în toate prăvăliile, unde se află și marce postale. Dacă epistoala în urma greutății sau a distanței recere o mai mare taxă de expediție diferenți se achită prin aplicarea de noi mărci pe covertă. Epistoale recomandate se pot trimite altcum și prin corespondențe cuverte etc. comune, dacă pe acele se lipesc marcele recerute. E însă de recomandat, ca în cazul acesta cuvântul *recomandat* să se scrie mare și să se subtragă cu ceruză colorată, iar cuverta să se încadre la față cu ceruză roșie.

Din testamentul lui Gh. Grigorie Cantacuzino. Un corespondent a unei foi din Budapesta amintește de unele dispoziții testamentare a regretatului Grigorie Cantacuzino, cari sunt ținute în secret de guvern. Se zice anume, că repausatul miliardar ar fi lăsat o rentă principelui Carol, moștenitorul presumpțiv al României, și șapte milioane pentru scopuri de agitație pentru românii de peste „hotare“. Aceste șapte milioane vor fi întrebuințate spre scopuri politice-naționale reclamate de situația românilor din imperii streine. Știrea e fără îndoială interesantă, dar lipsită de adevăr.

O foaie din București se plânge chiar că Gr. Cantacuzino și-a uitat în testamentul său de binele public.

Arsenal unguresc. Ministru de finanțe Telesky a depus pe biroul Camerei proiectul despre înființarea unei fabrici de tunuri. Fabrica se va așeza în orașul Győr și se va înființa cu 13 milioane cor. Va avea să pregătească tot felul de arme pentru armată și marină. Dintre nouă inși ai direcțiunii patru și prezidentul vor fi numiți din guvernul maghiar.

Doctori de vite. În Szabadka s'a întâmplat că un sublocotenent a cumpărat un cal dela un negustor. Calul a murit la 8 zile. Sublocotenentul a improcesuat pe negustor zicând, că a fost bolnav calul de mai mult. Judecătoriu a designat doi veterinari, ca să constate adevărul. Aceștia au tăiat animalul și în protocolul luat au declarat, că de fapt calul a fost de cel puțin 4 săptămâni bolnav. Negustorul a fost astfel osândit să plătească. Pe urma apelației cauza a ajuns la academia de veterinari din B u d a p e s t a, deoarece negustorul a improcesuat pe baza protocolului celor doi doctori de vite din Szabadka pe un cunoscut proprietar, dela care cumpărase calul numai cu 4 zile înainte. Academia veterinară din Budapesta a constatat apoi că protocolul doctorilor de vite din Szabadka e un formular copiat din cuvânt în cuvânt, cu aceleași greșeli de tipar, dintr'o carte de școală și astfel să nimerește la cazul cu pricină ca nuca în perete. Cei doi veterinari sunt trași în cercetare disciplinară.

Petreceri. „Reuniunea Andreiana“ a meseriașilor și comercianților din Sassebeș și jur a aranjat o producțiune teatrală Luni în 28 April st. n. 1913. S'a predat: „O vișoară“, pieză populară în 3 acte de Octavian Prie.

— Despărțământul XIII din Turda al „Asociațiunii“ invită la concertul ce-l va aranja cu concursul univesitarilor români din Cluj, Joi în 15 Maiu n. în sala cea mare a hotelului „Elizabeta“ din Turda.

— Domnii S. Mărcuș, I. Crișan și N. Bailă vor aranja o serată muzicală Vineri în 16 Maiu n. 1913 în sala hot. „Central“ din Orăștie.

Pentru masa studenților din Blaj a colectat Leon Târnavean absolvent de teologie în Tulgheș 15 coroane, iară pentru *Fondul ziaristilor români* 6 cor., la oaltă 21 cor.

Zelosul colectant și generoșii dăruitori primească adâncă mulțumită pentru fapta lor generoasă. Bani se vor străpune celor încredințați cu administrarea lor.

Hymen. Dr. Aug. Rațiu și Eugenia Turcu cununăți.

Cinema „Edison“ din Blaj urmează cu reprezentațiile din ce în ce mai cercetate în sala cea mare din „Univers“. Filmurile renumitei firme, franceze a fraților Pathé, reproduc cu multă precizie scene comice, peisajuri, scene tragice etc.

Circulația trenurilor prin gara Blaj (Kükülöszög) dela 1 Maiu 1913.

dela Teiuș: accelerat 9.08 dim.
personal 2.29 după prânz
accelerat 6.19 seara
personal 8.41 „
accelerat 12.42 noaptea
personal 1.01 „
mixt 3.46 „

la Teiuș: personal 9.25 dimineața
accelerat 10.02 „
personal 1.22 după prânz
mixt 4.33 „ „
accelerat 7.28 seara
personal 1.56 noaptea
accelerat 2.32 „

dela Sănmărtin: mixt 9.03 dimineața
„ 12.45 d. p.
pers. 6.05 seara

la Sănmărtin: mixt 5.— dimineața
pers. 9.27 „
mixt 3.04 „
mixt 1.55 „

Rectificare. În numărul nostru de Joi s'a omis din greșală isvorul, de unde am luat informațiile privitoare la rectificarea listelor de alegători. Rectificăm. E „Românul Târnavean“ excelentul organ al clubului comitatens român din comitatul Târnavei mici.

Necrolog. † Aurel Augur oficiant de catastro a repausat în etate de 43 ani în Uifalău.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

a. Așa zisa critică la noi de mult nu mai e o doctrină, care să se nutrească din îndemnurile superioare ale artei ori necesităților literare. Critica se face azi la persoană. În urmare trebuie să te aștepti la anumite contraservicii, ori la insulte. Altcum dela marele teatralist brașovean, care atât de perfect și-a jucat rolurile sale, până acum nici nu te puteai aștepta la altceva. Incolo noi îți stăm la dispoziție, când vei afla de bine. Până atunci las' ca publicul mare să răspundă în locul D-tale.

Rubrică medicală.

Noțiuni de Bio-fiziologie anatomică cu aplicații la igienă.

(Continuare.)

(27)

Fiziologia urechei.

Urechea externă primește vibrațiunile sonore jucând astfel rolul de un cornet acustic. Ea dirigează undele sonore către urechea medie făcându-ne atenți, de unde vine sunetul.

Urechea are rolul de a primi și transmite undele sonore organelor auditive.

Timpanul sub influința vibrațiilor, cari sunt transmise de către urechea externă intră în vibrațiune putând produce până la 20,000 de vibrațiuni pe secundă.

Pe când trompa lui Eustach servește a menține egalitatea de presiune intră urechea medie și externă urechea internă permite de a aprecia calitățile sunetului.

Aceste impresii sonore sunt astfel transmise encefalului prin nervul auditiv.

Sunetele au trei calități: 1) intensitatea, 2) înălțimea și 3) timbrul.

Intensitatea depinde de amplitudinea vibrațiilor.

Înălțimea sunetelor depinde de numărul vibrațiilor pe secundă, cari pot fi uneori până la 16.000.

Timbrul depinde de superpoziția sunetelor fundamentale, va să zică de sunetele produse de numărul vibrațiilor 1, 2, 3 etc.

Canalul semi-circular pare a servi ca se ne dee noțiunea de spaț, de unde la om leziunile acestui canal semi-circular ar produce vertigii sau amețeli. Tot asemenea și la păsări, după unii observatori.

Ochiul și vederea.

Anatomia ochiului.

Ochiul este organul vederii; rolul său este de a primi vibrațiunile luminoase spre a ne putea da seama de forma, întinderea și culoarea unui obiect oare care.

Ochiul omului cuprinde două părți:

1. Părți accesorii de a nu lăsa să pătrundă în ochi decât lumina.

2. Globul ochiului care este organul principal ce conține terminațiuni nervoase sensibile luminii.

Părțile accesorii cuprind: 1) părțile protectoare, 2) părți motoare și 3) părți secretoare.

1. Părțile protectoare sunt: orbitele, pleoapele, genele și sprâncenle.

Ochiul este unul din organele cele mai principale ale omului, așezat într-o cavitate osoasă numită orbită a cărei formă piramidală este așezată cu vârful înapoi. Fundul orbitei este provăzut cu un orificiu numit gaura optică prin care străbate nervul optic. Ochiul nu ocupă în definitiv decât partea anterioară a orbitei, iar restul e umplut de țesut gresos prin care străbat mușchi, nervi și vasă.

În afară ochiul este protejat de pleoape, ale căror margini libere sunt provăzute cu peri numite gene destinate a protegia ochiul de praf și de diferite lucruri supărătoare ce ar putea pătrunde de o parte în el.

Sprâncenle au de scop de a înfrumșa pe om și pe de altă parte de a apăra ochi de sudori și de diferiți alți agenți supărători.

Pleoapele sunt constituite din: piele, din cartilagi,

din un mușchiu numit orbicularul pleopelor, o glandă sebacee și dintr'o membrană foarte subțire numită conjunctivă.

În partea internă a ochiului conjunctiva formează cuta semilunară și puțin mai înăuntru dela aceasta se află o mică glandă numită: caruncula lacrimală.

Părțile motrice: mușchiul ochiului.

Ochiul este capabil de mișcări diferite ceace îi permite ale explora, fără a mișca capul. Toate aceste mișcări sunt obținute prin ajutorul alor 6 mușchi cari să inseră cu o extremitate pe globul ochiului iar cu cealaltă pe părțile osos al orbitei.

Mușchii aceștia sunt: 1) Mușchiul drept superior prin a cărui contracțiune ridică ochiul în sus; 2) Mușchiul drept inferior, ce prin contracție face să se tragă ochiul în jos; 3) Mușchiul drept extern, care dirige ochiul în afară; 4) Mușchiul drept intern, care face ca să se dirige ochiul înăuntru; 5) Mușchiul marele oblic, care se inseră pe fața superioară a globului ocular trece prin un inel fibros așezat deasupra orbitei și vine de se fixează pe fundul ochiului și 6) Mușchiul micul oblic se inseră pe fața inferioară a globului ochiului și merge de se fixează pe unchiul intern și inferior al orbitei, reacționând contrar mușchiului marele oblic.

Părțile secretorii: glandele lacrimale secretă lacrimele și sunt așezate în o mică gropiță situată în unghiul superior. Ele au aceeași construcție ca și glandele salivare. Lacrimele sunt formate de apă și urme de chlorul de sodiu și ies printrun canal așezat în cuta superioară și externă a orbitei de unde se revarsă peste întreg globul ochiului grație mișcării pleopelor.

De pe suprafața globului lacrimele se adună în cuta internă a ochiului de unde se scurg prin două canale în sacul lacrimal, iar de aci în nările nasului.

Lacrimele au de scop a menține umedă suprafața globului ocular — în caz contrar șar pierde transparența.

Globul ochiului. Ochiul are o formă sferică, și se compune 1) dintr'o membrană; 2) dintr'un mediu transparent.

Membranele ochiului sunt din afară înăuntru: sclerotica, coroida și retina.

1. Sclerotica este învelișul exterior al ochiului fibros și resistent. El se mai numește încă și albul ochiului. Înapoi este perforată de o gaură prin care trece nervul optic, înainte ia este transparentă și curbată, și se numește corneo transparentă.

Coroida este o membrană conjunctivă foarte avută în vase sanguine și a cărei parte interenă este formată de celule ce conțin mulți pigmenti negrii. Aceste straturi pigmentare transformă interiorul ochiului într'o veritabilă cameră neagră. Înapoia cristalinelor coroida se umflă cuprinzând două straturi, unul extern dând mușchii ciliari altul intern numit procesele ciliare.

Înainte membrana coroidă se prelungește sub forma unei cute numite irisul, aceasta diafragmă este provăzută cu un orificiu numit pupilă. Irisul este divers colorat, depinzând de indivizi: albastru, negru, cenușiu etc. În grosimea fasciculi irisului se găsesc fibre musculare netede diverse interpuse: unele radiale iar altele circulare — dintre cari unele ca primele dilată iar altele ca secundele contractă pupila.

(Va urma.)

Dr. V. Hăncu.

Posta Administrației.

Am primit și chitam abonamentul dela: *Mesteacăn* (Kirnyires) pe 1913. — *Borlești* pe 1913 sem. 1. — *Szildgysolymos* pe 1/5 1909—1/11 1911. — *G. P. Káp. Monostor* pe 1913 quartalul al 2 lea. *Ghichigul super.* pe 1913 sem. 1-iu. — *Biserica albă* (tr. Sighet) pe quartalul al doilea din 1913. *Cheșciu* (Alsókosály) pe 1913 quartalul al 2-lea. — *Sevestreni* pe 1912. — *Amác* pe 1/2 1911—1/4 1913 — *Buciumșasa* pe 1911—1913 inclusive. — *Rézbánya*. De aici se spedează foaia regulat. Reclamați la posta de acolo. — *Simișna* pe 1/3 1905—1/7 1908. — *Lugoj* pe 1913. — *Bobota* pe 15/2 1910—15/3 1911. — *Cașva* pe 1913. — *Almásfegyvernek* pe 1912. — *G. K. Beiuș* (Gyalány) pe 1913 sem. 1-iu. — *Șumal* până la finea an. 1913.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații

și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri eftine oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestreie și alte recvizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi ji-

dovești. Zilnic primesc plângeri dela țaranii români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țaranii români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut, Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il stătuiesc deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta imprumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu imi plătiți o taxă după invoială. Cu stimă:

L. Olariu

Budapest.

II. Margit Körut 11 1/2 2.

In Buda lângă podul Marghithid.

(34) 2—25

Restaurantul Wachsmann:

Mâncări alese și bine pregătite.

Vinuri gustoase și ieftine.

Prânzișorul zona 20 flieri.

Abonament lunar ieftin.

□

La cerere trimite acasă:

Vin de masă: litru dela 1—1'60 cor.

Bere „Bock“ duplă Mărțișor, sticla 40 fil.

„ **Trei stejari:** deschisă, sticla 36 fil.

Apa „Lidya“ sticla 8—12 flieri.

(24) 10—?

Arândă eftină

— pentru casă de crîșmă —

In comuna mare **Roșia** (Verespatak), în fruntea pieței se exarendează din motive familiare, numai decât și cu preț moderat —

— **o casă cu etaj** —

provăzută cu licență nelimitată pentru vinderea beuturilor și cu chilfi de oaspeți. Reflectanții să se adreseze la

HARMATH LAJOS
în Blaj (Balázsfalva).

(33) 1—2

Va concerta

prima muzică din **Mediaș** la 11 a. l. c. ziua întâi de Rusale în grădina hotelului **Wachsmann** dela 10 ore a. m. — 1 d. a. și dela 5 ore d. a.

Preț pentru intrare nu este.

(32) 2—?

Dionisiu Popp.

tâmplar în Aiud—Nagyenyed, Vizutca Nr. 3 execută prompt, ieftin și artistic toată specia de lucrări de măsurit și strugărie, precum uși, ferestri, mobile pentru casă, mobiliatură pentru școli și biserici, amvoane și iconostase.

Lucrările mele de brânșă aceasta se pot vedea în biserica greco-catolică din Aiud.

(99) 17—26

Propise de caligrafie pentru esamene — 100 bucăți cor. 1'30 — frco.

La Librăria sem. Blaj.

Material crud curat!**Fabrici curate!**

Numai cele mai bune, scrupulos alese și curățite materiale se folosesc la producerea **Săpunului-Schicht**. Nu numai toate aparatele, căldările și mașinile, ci și localitățile se țin strict curate, ca din fabrici curate să se poată da întru adevăr săpun curat. Claritatea **Săpunului-Schicht** și neimitabila sa calitate este rezultatul ne-nunțării încercării și a experiențelor de zeci de ani.

Cel mai bun pentru înmuierea rufelor este Extractul de spălat „**FRAUENLOB**“!

(29) 2—6

Săpun curat!**Rufe curate!**

Rufele numai atunci pot fi neexceptionabil curate, fără a se strica, dacă se folosește la spălatul lor săpun curat și nefalșificat. Noi garantăm cu 25.000 Cor., că **Săpunul-Schicht** cu marca **Cerb**, este absolut scutit de ingredientele vătămătoare țesăturilor. Toate eluțările și invențiile științifice și tehnice a timpului modern se întrebuintează la producerea **Săpunului-Schicht**, ca acela să fie eminent și după posibilitate ieftin. Statornic se lucră la perfecționarea și nobilitarea lui.

Cel mai bun pentru înmuierea rufelor este Extractul de spălat „**FRAUENLOB**“!

Dela 1878! S'a dovedit pretotindenea de renume, de obște plăcut și mai presus de orice medicament de casă

BALSAMUL APOTECARULUI A. THIERRY

Veritabil numai cel provăzut cu marca Călugăriței în verde.

Balsamul acesta: 1. E de un efect vindecător neîntrecut în morburile de piept și de plămâni și aduce vindecare chiar și în morburile cele mai îndârjite de felul acesta. 2. Are un efect excelent la inflamațiuni de gât, răgușeli și morburile de gât. 3. Oprește radical tot felul de fierbințeli. 4. Vindecă tot felul de morburile de ficat, de rânză, de intestine, zgârciuri de stomac, strânsuri, astmă, îngrămădire, de flegmă, răgăieli, arsuri de stomac (jig), dilatații scl. 5. Are efect vindecător împotriva hemoroidei și altor leziuni genitale. 6. E un purgativ domol, curățește sângele, ajută ficatului și rinichilor, stârnește apetitul și îl promovează. 7. S'a dovedit excelent la durerea de dinți, dinți găușoși, la mirosul neplăcut de gură, întrebunțat la clătutul gurii întărește gingiile și face să înceteze mirosul neplăcut provenit din gură sau dela stomac. 8. Are efect sigur împotriva limbricilor. 9. În extern vindecă ori-ce rană, rănire, orbanț, beșici provenite din ferbințeli, copturi, negei, arsuri, degerături, umflături, dureri de cap, vâjeieli în urechi, săgetături, rheumă și alte defecte ale urechilor.

Allein echter Balsam
aus der Schulkong-Apotheke des
A. Thierry in Pragrad
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Să luăm seamă la marca cu Călugărița în verde.

Luând seara, înainte de culcare câte o lingură sau două din balsamul acesta, cu sau fără zahăr, înseamnă o deșteptare din somn sănătoasă.

Orice falsificare, imitație, sau vinderea altor balsamuri sub marca aceasta sunt legal și sub pedeapsă oprite.

12 sticle mici, sau 6 mari, sau 1 special familiară costă 5'60 Kor. Comanda mai mică decât cvantul acesta nu se livrează. La comandă mai mare reducere de preț însemnată. În Budapesta se află la: Apoteca Török József și în cele mai multe farmacii. En gros se află la drogueriile: Thalmayer și Seitz, la erezii Kochmeister, și la Frații Radanovits în B-pesta, cum și în toate apotecile din țeară. Unde nu se află în depozit, acolo să comandăm dela:

A. THIERRY. Apoteca la **Ângerul păzitor în PREGRADA** (lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (23) 4—25

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat 2'20 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MILAI-VITAEZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Sculptor român.

În atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe șpesele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte reduse, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 22—25

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecke** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto. Se află de vânzare la *Librăria seminarului teologie greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.*

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificele proprii.
recomanda

Asigurări împotriva focului pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe șpese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5,458,689.48
Starca asiguratilor cu sfârșitul anului 1912	foc	183,667,241.—
	viață	11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 26 - ?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II, se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.